

HÁZI FELADAT 2 - JELLEMZŐ HIBÁK JAVÍTÁSA ÉS EGYÉB JAVASLATOK

1. Feladat

Leíró statisztika:

- Nem normál eloszlású folytonos változó esetén akkor járunk el helyesen, ha az átlag és a szórás helyett a mediánt és a kvartilisokat (és esetleg a minimumot-maximumot) tüntetjük fel
- Diszkrét változó esetén az egyes kategóriákba tartozó esetek számát és százalékos arányát kell feltüntetni (*Basic statistics / Frequency tables*)

Kategorikus változó létrehozása:

- Először kiszámítjuk a megfelelő vágópontokat (itt: tercilisek) a már ismert módon (*Basic statistics / Descriptive statistics / Percentile boundaries/ First: 33, Second: 67*)
- Ez után új változót hozunk létre (pl: *jobbklkk / Add Variables*)
- Lehetséges megoldás, hogy itt függvény formájában megadjuk az új változó értékeit: $=\text{iif}(v10 < 3.8; 1; \text{iif}(v10 < 62.7; 2; \text{iif}(v10 \geq 62.7; 3; "")))$
- Ennél egyszerűbb és átláthatóbb, ha kijelöljük az új változót, majd a *Data / Recode* funkció segítségével kódoljuk be a kategóriáinkat. A további kategóriákba csak a megmaradó esetekből válogat, azaz jelen esetben a 2-es értéket csak azoknak a 62,7-nél kisebb értékeknek adja, amelyek nem kerültek a 1-es kategóriába, azaz nem kisebbek 3,8-nál, stb.):

The screenshot shows the SPSS interface with a data table and a dialog box for recoding a variable.

Munka1		CRP (mg/L)	CRP_TER	logCRP	WBC (G/L)	logWBC	Neu (G/L)	Ly (G/L)	Súlyos
1	3	171,1		2,2333	11,58	1,0637	10,3	0,77	
2	2	250,4		2,3986	6,01	0,7789	5	0,91	
3	4	169,1		2,2281	6,87	0,8370	4,93	1,07	
4	1	131,4		2,1186	26,15	1,4175	22,98	1,21	

The dialog box 'Recode Values of Variable 11: CRP_TER' is open, showing the following settings:

- Category 1: Include If: $v10 < 3.8$, New Value 1: value: 1
- Category 2: Include If: $v10 < 62.7$, New Value 2: value: 2
- Category 3: Include If: $v10 \geq 62.7$, New Value 3: value: 3
- Category 4: Include If: (empty), New Value 4: value: (empty)

Hiányzó értékek

Ha valaki más módon végezte a kódolást, előfordulhat, hogy a hiányzó értékekkel rendelkező eseteket besorolta valamelyik csoportba. Ezt itt nem tekintetem hibának, de alapvetően érdemes erre is gondolni, mert más esetekben érdemi hibaforrás lehet.

Leíró statisztika kategorikus bontásban

A megfelelő (!) leíró statisztika elvégzésekor a *By Group* gombra kattintva tudjuk megadni a csoportosításhoz használt kategorikus változót:

The screenshot shows the Minitab software interface. The main window displays a data table with the following columns: Alapbetegség, CRP (mg/L), CRP_TER, logCRP, WBC (G/L), logWBC, Neu (G/L), Ly (G/L), and Súlyos. The data rows are numbered 1 to 5. A dialog box titled 'Descriptive Statistics: Munka1 in MintaAdatbázis_2021_H2' is open, showing the 'Variables' field set to 'Kor WBC(G/L) Neu(G/L)-Ly(G/L)'. The 'By Group' sub-dialog box is also open, showing the 'Grouping Variable(s)' field set to 'CRP_TER'. The 'By Group' dialog has several options checked: 'Enabled', 'Output to single folder', 'Label Outputs', and 'Output "All Groups" results'. The 'Sorting of Groups' section has 'Ascending' selected. The 'MD deletion' section has 'Pairwise' selected.

	Alapbetegség	CRP (mg/L)	CRP_TER	logCRP	WBC (G/L)	logWBC	Neu (G/L)	Ly (G/L)	Súlyos
1	3	171,1	3	2,2333	11,58	1,0637	10,3	0,77	
2	2	250,4	3	2,3986	6,01	0,7789	5	0,91	
3	4	169,1	3	2,2281	6,87	0,8370	4,93	1,07	
4	1	131,4	3	2,1186	26,15	1,4175	22,98	1,21	
5	1	28,5	2	1,4548	3,19	0,5038	2,15	0,77	

2. feladat

A kontingenciátábla elkészítése, a Chi-négyzet-teszt elvégzése és az eredmények értékelése szinte mindenkinek jól sikerült.

3. feladat

Logisztikus regresszó:

Ahhoz, hogy egy adott független változónak (itt valamilyen alapbetegség megléte) a függő változóra (ITO felvétel) gyakorolt hatását önmagában logisztikus regresszióval megvizsgáljuk, először egyváltozós modelleket érdemes készíteni, vagyis amiben csak a kérdéses változó (alapbetegség) szerepel független változóként.

Többváltozós modellben az egyes független változók hatását egymásra adjusztálva tudjuk megvizsgálni. Ennek is van létjogosultsága, szerepe, szóval, ha valaki ezt végezte el az előbbi helyett, ugyanúgy elfogadtam.

Azonban arra vigyázni kell, hogy csak olyan változókat vizsgáljunk együtt, egy modellben, amelyek között nincs erős összefüggés. Mivel pl. az "alapbetegség" változó az összes többi változó függvénye (összege), ezért ez nem vizsgálható a többivel együtt.

Az esélyhányados meghatározásánál hibaforrás lehet, ha fordítva kódoljuk a csoportokat. Ekkor ugyanis az ITO-ra nem kerülés esélyére vonatkozó eredményt kapunk (ezt sajnos csak utólag, a modell leírásánál olvashatjuk, hogy: *Modeled probability that ITO felvétel = 0*), ami alacsonyabb lesz 1-nél (a helyes megoldás reciproka) eggyel több alapbetegség esetén.

Model: Logistic regression (logit) N of 0's: 40 1's: 103 (Munka1 in MintaAdatbázis_2021_H2)							
Dep. var: ITO felvétel Loss: Max likelihood (MS-err. scaled to 1)							
Final loss: 71,854313455 Chi2(5)=25,800 p=.00010							
Modeled probability that ITO felvétel = 0							
N=143	Const.B0	HT	DM	Krónikus szívbetege	Krónikus tüdőbetege	Malignitás	
Estimate	2,103709	-0,8149359	-0,6012926	-0,07051373	-1,089297	-1,568146	
Standard Error	0,3799072	0,4556412	0,5053032	0,4882939	0,5082942	0,5150455	
t(137)	5,537429	-1,788548	-1,189964	-0,1444084	-2,143045	-3,044674	
p-value	0,000000151387	0,07589763	0,2361186	0,8853902	0,03387643	0,00279393	
-95%CL	1,352468	-1,715935	-1,600495	-1,036081	-2,094414	-2,586612	
+95%CL	2,854949	0,0860631	0,3979097	0,8950537	-0,08418052	-0,5496785	
Wald's Chi-square	30,66312	3,198903	1,416014	0,02085379	4,592642	9,27004	
p-value	0,00000003093523	0,07369713	0,2340694	0,8851789	0,032117	0,002331219	
Odds ratio (unit ch)	8,196513	0,4426677	0,5481027	0,9319149	0,3364528	0,2084314	
-95%CL	3,866959	0,1797955	0,2017966	0,3548425	0,1231424	0,0752746	
+95%CL	17,37355	1,089875	1,48871	2,447467	0,9192653	0,5771353	
Odds ratio (range)		0,4426677	0,5481027	0,9319149	0,3364528	0,2084314	
-95%CL		0,1797955	0,2017966	0,3548425	0,1231424	0,0752746	
+95%CL		1,089875	1,48871	2,447467	0,9192653	0,5771353	

Ha ezt látjuk, végezzük el ismét az analízist úgy, hogy az 0-s kódot írjuk az első helyre:

Model: Logistic regression (logit) N of 0's: 40 1's: 103 (Munka1 in MintaAdatbázis_2021_H2)							
Dep. var: ITO felvétel Loss: Max likelihood (MS-err. scaled to 1)							
Final loss: 71,854313455 Chi2(5)=25,800 p=.00010							
Modeled probability that ITO felvétel = 0							
N=143	Const.B0	HT	DM	Krónikus szívbetege	Krónikus tüdőbetege	Malignitás	
Estimate	2,103709	-0,8149359	-0,6012926	-0,07051373	-1,089297	-1,568146	
Standard Error	0,3799072	0,4556412	0,5053032	0,4882939	0,5082942	0,5150455	
t(137)	5,537429	-1,788548	-1,189964	-0,1444084	-2,143045	-3,044674	
p-value	0,000000151387	0,07589763	0,2361186	0,8853902	0,03387643	0,00279393	
-95%CL	1,352468	-1,715935	-1,600495	-1,036081	-2,094414	-2,586612	
+95%CL	2,854949	0,0860631	0,3979097	0,8950537	-0,08418052	-0,5496785	
Wald's Chi-square	30,66312	3,198903	1,416014	0,02085379	4,592642	9,27004	
p-value	0,00000003093523	0,07369713	0,2340694	0,8851789	0,032117	0,002331219	
Odds ratio (unit ch)	8,196513	0,4426677	0,5481027	0,9319149	0,3364528	0,2084314	
-95%CL	3,866959	0,1797955	0,2017966	0,3548425	0,1231424	0,0752746	
+95%CL	17,37355	1,089875	1,48871	2,447467	0,9192653	0,5771353	
Odds ratio (range)		0,4426677	0,5481027	0,9319149	0,3364528	0,2084314	
-95%CL		0,1797955	0,2017966	0,3548425	0,1231424	0,0752746	
+95%CL		1,089875	1,48871	2,447467	0,9192653	0,5771353	

Logistic Regression (Logit): Munka1 in MintaAdatbázis_2021...

Quick | [OK] [Cancel] [Options]

Input file contains: Codes and no counts

Variables

Dependent: ITO felvétel

Independent: HT-Malignitás

Counts:

Codes for dep. var: 0. and 1.

MD deletion: Casewise Mean substitution

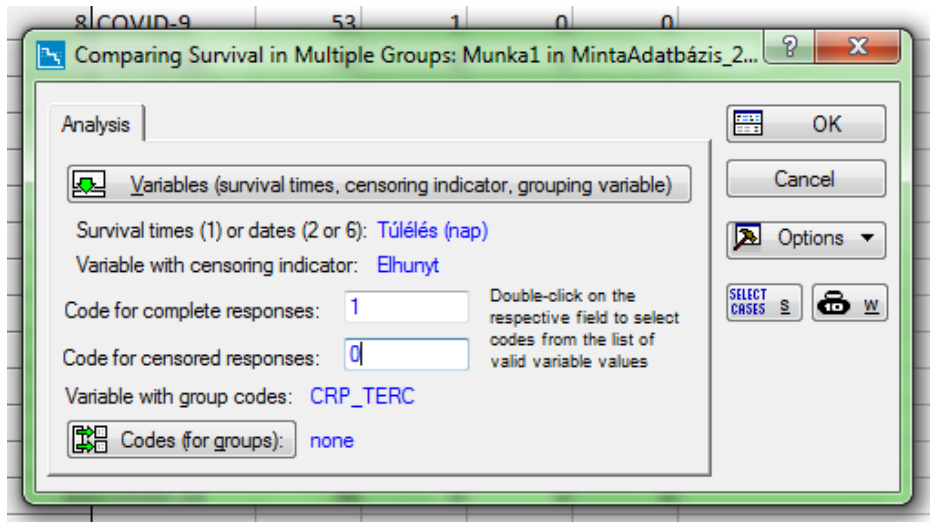
You can also use the GLZ module to analyze continuous, binomial, or multi-nomial dependent variables (e.g., for Logit or Probit regression).

4. feladat

Kaplan-Meier görbék

Lehetséges útvonal: *Advanced models / Survival / Comparing multiple samples* (ekkor egy ábrán tudjuk az összes csoport görbéit ábrázolni...)

A görbék készítésekor lehetséges hibaforrás, ha felcseréljük a 'complete' és 'censored' eseményekhez tartozó kódokat. Helyesen:

Általános:

A szöveges válaszban (hacsak nem erre irányul konkrét kérdés) nem a statisztikai fogalmak és eredmények elméleti jelentését kell megmagyarázni, hanem az a cél, hogy úgy foglaljuk össze, fogalmazzuk meg az eredményeinket, ahogy egy cikk szöveges részében leírnánk azokat.